

Olha Smahlo
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Insurance
Vinnytsia Educative and Research Institute of
West Ukrainian National University*

Смагло О.В.
*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Вінницького навчально-наукового інституту економіки
Західноукраїнського національного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-116>

CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Глибока економічна та фінансова кризи, обумовлені повномасштабною війною росії проти України, матимуть суттєві негативні та довготривалі наслідки для фінансового сектору. Проте банки успішно протистоять викликам війни завдяки значному запасу міцності, своєчасній реакції НБУ та рокам спільної роботи над реформою сектору. Фінансовий ринок – це економічні відносини, що виникають між його учасниками в процесі формування попиту і пропозиції на фінансові послуги, що пов'язані з розподілом та перерозподілом фінансових активів, які знаходяться у власності економічних суб'єктів [1, с. 318].

Основою будь-якої фінансової системи виступає фінансовий ринок, який поєднує в собі ринок фінансових послуг, валютний і кредитний ринки, а також ринок цінних паперів (фондовий ринок). Фундаментом вітчизняної моделі фінансового ринку слугують Національний та комерційні банки країни.

Сьогоднішній стан фінансового ринку України є нестабільним, він відзначається високим рівнем вилучення фінансових ресурсів та слабким розвитком фінансового посередництва. Військовий конфлікт на Сході держави, фінансова криза, зумовлена пандемією, різкі коливання курсів валют зумовлюють погіршення стану вітчизняного фінансового ринку. Результати попереднього року свідчать, що навіть країни з розвиненою банківською системою зазнали значних негативних наслідки у зв'язку з сучасними подіями. Неприятливою для розвитку фінансового ринку є стан фінансової культури та фінансової грамотності нашого суспільства, низька депозитна активність, високий рівень неповернення кредитів, що зумовлені недовірою до банківських установ та упередженим ставленням до нових інструментів та продуктів на ринку фінансових послуг [4].

Розвинений фінансовий ринок є одним з необхідних атрибутів архітектури фінансово-економічних відносин, що значною мірою характеризують стан розвитку національної економіки. Сьогодні побудова в Україні високоліквідного фінансового ринку інтегрованого в світову фінансову систему є одним з ключових завдань, адже упродовж кількох останніх десятиріч роль та значення фінансового ринку у національних економіках усіх країн світу різко зростає [3].

Фінансовий ринок став одним з найважливіших інструментів розвитку національних економік, за допомогою якого вирішуються фінансові, інвестиційні і

соціальні питання. Єдиного методу структуризації ринку фінансових послуг не існує. У розвинених країнах оптимальна структура ринку фінансових послуг визначається двома основними ознаками – часовим та інституційним. Що стосується організаційної структури фінансового ринку України, то згідно закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» регулятор у складі фінансового ринку виділяє наступні складові: споживачі та постачальники фінансових ресурсів, фінансові посередники (депозитні та недепозитні), допоміжні (брокери, компанії з управління активами, депозитарії, страхові агенти та брокери, рейтингові агентства та ін.) та інші фінансові корпорації (довірчі товариства, дочірні фірми, ломбарди та ін.), а також регулятори (НБУ, Міністерство фінансів, Національна комісія що здійснює регулювання ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) [2, с. 275]. Також існує й інша структуризація фінансового ринку в основу якої покладено критерій щодо використання певних видів фінансових активів. За такою ознакою більшість вітчизняних авторів поділяють фінансовий ринок на наступні сегменти: грошовий ринок, ринок капіталу, валютний ринок, ринок цінних паперів, страховий сегмент ринку фінансових послуг, ринок нерухомості та землі, ринок дорогоцінних металів, каміння, антикваріату та художніх цінностей.

Фінансовому сектору України для пристосування до загальносвітовим тенденціям розвитку потрібно подолати проблеми економічної та політичної нестабільності у країні, що перешкоджають нормальному функціонуванню ринку і спричиняють зниження рівня довіри користувачів, забезпечити ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, провести структурні реформ для поліпшення бізнес-клімату в країні після криз і залучати інвестицій для підвищення національної конкурентоспроможності на світовому ринку фінансових послуг. Особливу увагу у формуванні досконалого вітчизняного фінансового ринку слід приділити фінансовим та економічним реформам, що сприятимуть відновленню довіри до фінансового ринку і спростить доступ до ринків капіталів для державного і приватного секторів, а це зробить Україну привабливим об'єктом для інвестицій [5].

Удосконалення підходів до організації функціонування фінансового ринку в Україні має відбуватися з урахуванням того факту, що держава повинна регулювати економіку, як наочно довела глобальна фінансова криза, але процес державного втручання не повинен зводитись лише до регулювання – держава має визначати пріоритети її розвитку (у тому числі фінансового ринку). На сьогодні в Україні, як і в цілому світі, головне завдання – це розроблення та запровадження постійно діючого механізму вдосконалення й розвитку фінансового ринку з урахуванням світових тенденцій сучасної епохи.

Література:

1. Баранова В.Г., Гончаренко О.М. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи : колективна монографія. Харків : «Діса плюс». 2019. 370 с.
2. Татарин Н.Б., Петрович А.З., Педченко І.І. Стан та перспективи розвитку фінансового ринку України. *Young Scientist*. 2020. Вип. № 3 (79). С. 273-277.
3. Шишпанова Н.О., Іванов А.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Modern economics*. 2017. № 1. С. 66-72.
4. Heidor A., Dobizha N., Pohrishcuk H. Alternative methods of small business financing in Ukraine. *Economics, Finance and Management Review*, 2020.
5. Чернишова, О., Чорновол, А., & Мирончук, В. Функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38.